

Igor GOŚCIŃSKI
Adam WIERNIKOWSKI
Jarosław ZAWILIŃSKI

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie a Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego – przeszłość i teraźniejszość

The Cracow Physicians Society and the Medical Faculty of Jagiellonian University – the past and the present

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie

Dodatkowe słowa kluczowe:

członkowie honorowi
medale Towarzystwa
nagroda im. prof. M. Sycha

Additional key words:

honorary members
medals of Society
prize of prof. M. Sych

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie (TLK) od powstania w 1866 r. utrzymuje ścisłą łączność z Wydziałem Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego przez osoby prezesów, członków zarządu i szeregowych członków Towarzystwa będących jednocześnie pracownikami Uczelni. Łączy je również szereg wspólnych inicjatyw. Wielu znakomitych profesorów jest członkami honorowymi Towarzystwa.

TLK premiuje corocznie wyróżniające się prace doktorskie i habilitacyjne nagrodą im. prof. M. Sycha, a ponadto honoruje dyplomami i medalami osoby zasłużone w pracy zawodowej, naukowej i organizacyjnej.

TLK współpracuje ze Stowarzyszeniem Absolwentów Wydziałów Medycznych UJ, Polską Akademią Umiejętności i Oddziałem Krakowskim Polskiej Akademii Nauk oraz z licznymi specjalistycznymi towarzystwami lekarskimi w zakresie integracji środowiska medycznego i wokół spraw wspólnych – deontologicznych, etycznych, nauk podstawowych, diagnostyki medycznej, leczenia, historii medycyny i kultury.

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie (TLK) wyłonione zostało w 1866 r., z inicjatywy dr Aleksandra Augusta Kremiera, z Towarzystwa Naukowego Krakowskiego jako trzecie stowarzyszenie lekarskie na ziemiach polskich znajdujących się pod zaborem, po wileńskim (1805) i warszawskim (1820), które trwale zapisało się w historii medycyny.

TLK, będące od 1951 r. Oddziałem Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, przy zachowaniu pełnej autonomii, zajmuje się głównie organizacją zebrań naukowych i szkoleniowych, oraz integracją, podzielonego na wiele specjalistycznych towarzystw, świata lekarskiego.

W 1966 r. wieloletni prezes TLK prof. Józef Bogusz stwierdził, że „Towarzystwo Lekarskie Krakowskie utrzymywało najściślej łączność z Wydziałem Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego, tak jak i dziś pozostaje w najściślej łączności z Wydziałem Lekarskim Akademii Medycznej. Zewnętrznym wyrazem tej łączności były m.in. fakty, że uroczyste posiedzenie jubile-

The Cracow Physicians Society (CPS) since inception in 1866, maintain close liaison with the Faculty of Medicine of the Jagiellonian University by the person of president, board members and ordinary members of the Society who are also employees of the University. They share a number of common initiatives. Many distinguished professors are honorary members of the Society.

CPS annually rewards outstanding doctoral and postdoctoral works award named professor Sych, and also awards diplomas and medals to deserving individuals for professional, scientific and organizational work.

CPS cooperates with the Association of Graduates of the Medical Faculties of the Jagiellonian University, Polish Academy of Learning and the Division of Krakow Polish Academy of Sciences and numerous specialized medical societies in the medical integration and to focus physicians around deontological and ethical problems, basic sciences, medical diagnostics, therapeutics, medical history and culture.

usowe w 25-lecie założenia Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego odbyło się w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego, dalej wydanie kilku tomów „Rocznika Lekarskiego” wspólnie przez Towarzystwo Lekarskie Krakowskie i Wydział Lekarski UJ pod redakcją prof. dra St. Ciechanowskiego, jak wreszcie to, że prezesami Towarzystwa byli najznakomitsi krakowscy profesorowie medycyny” [1].

Poczet prezesów wybieranych początkowo na jednoroczne kadencje, na końcu na okres trzyletni, wskazuje że TLK kierowane było przez wielkich lekarzy i społeczników, którzy zapisali się w historii Polski, Krakowa i medycyny [2]. Należy dodać że TLK związane było i nadal jest związane z Wydziałem Lekarskim UJ nie tylko poprzez osoby przewodniczących, ale i przez członków zarządu oraz szeregowych członków Towarzystwa będących jednocześnie pracownikami Uczelni. Łączy je również wiele wspólnych inicjatyw.

Wyrazem tej łączności jest m.in. to, że TLK corocznie premiuje nagrodą im. Prof. Marka Hieronima Sycha [3] – dyplom i gra-

Adres do korespondencji:

Prof. Igor Gościński
Ul. Radziwiłłowska 4
31-026 Kraków

tyfikacja pieniężna- najlepsze doktoraty z zakresu medycyny, które przedstawiane są na zebraniach Towarzystwa. Nagrodę od 2013 r. rozszerzono na „młodych” - do 45 r. ż. doktorów habilitowanych.

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie mające wśród członków lekarzy, którzy przeżyli czasy okupacji, podjęło inicjatywę dokumentowania zbrodni ludobójstwa i Holokaustu oraz utrwalania pamięci o tych zbrodniach [4]. Rozpoczęli tę pracę:

prof. Józef Bogusz (Birkenfeld) (1904-1993) – lekarz chirurg, który przetrwał okupację na aryjskich papierach i który walczył w formacjach wojskowych w czasie II wojny światowej i w Powstaniu Warszawskim;

prof. Antoni Kępiński (1918-1972) – lekarz psychiatra, biorący udział w wojnie, internowany w obozie Miranda de Ebro w Hiszpanii, gdzie doznał wielu traumatycznych doznań fizycznych i psychicznych, i który był promotorem kilku doktoratów oceniających wpływ przebywania w obozach koncentracyjnych i łagrach, a był również współorganizatorem przychodni lekarskiej dla byłych więźniów i ich rodzin;

dr med. Stanisław Kłodziński (1918-1990), fizjatra, więzień obozu Auschwitz-Birkenau i Mauthausen, zaangażowany w ruch oporu i pomoc medyczną współwięźniom, oraz

mgr Jan Masłowski (1931), filolog polski, absolwent słynącego z tolerancji II Gimnazjum i Liceum im. Św. Jacka w Krakowie.

Kontynuowali ją prezesi TLK, szczególnie prof. Igor Gościński, oraz wiceprezesi: prof. Aleksander B. Skotnicki i prof. Jan Z. Ryn.

Szczególnie spektakularnymi są coroczne „styczniowe” uroczyste posiedzenia w Auli Collegium Novum UJ z okazji oswobodzenia obozu Auschwitz-Birkenau i Międzynarodowego Dnia Holokaustu, zawsze z udziałem Rektora UJ, przedstawicieli Kurii Metropolitalnej, dyplomatów, w tym RFN, i bardzo licznych uczestników, również żyjących, już nielicznych więźniów obozów koncentracyjnych. W trakcie ostatnich dwóch spotkań – 2012 i 2013 r. - miały miejsce przekazy na żywo, drogą satelitarną, wystąpienia Marka Rothmana, dyrektora Muzeum Holocaustu w Los Angeles. Przy organizacji tych posiedzeń TLK współpracuje z władzami Uniwersytetu, szczególnie z Katedrą Historii Medycyny, Muzeum Wydziału Lekarskiego, oraz z Centrum Badań Holocaustu i Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau [5].

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie działa w zakresie integracji środowiska medycznego wokół Alma Mater, odwołując się i opierając się na tradycjach krakowskiej szkoły i wspólnych studiach, starając się zainteresować absolwentów dzisiejszymi problemami Uczelni. Towarzystwo również stara się zintegrować lekarzy, podzielonych na szereg specjalności i będących członkami różnych specjalistycznych towarzystw lekarskich, wokół spraw wspólnych – deontologicznych, etycznych, nauk podstawowych, diagnostyki medycznej, lecznictwa, historii medycyny i kultury. Należy tu podkreślić rolę Towarzystwa, głównie prof. Józefa Bogusza w opracowaniu *Zbioru*

zasad etyczno-deontologicznych polskiego lekarza, które stanowiły podstawę do obecnych obowiązujących.

Te cele łączą członków Towarzystwa Lekarskiego ze Stowarzyszeniem Absolwentów Wydziału Medycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego [6]. Wspólnymi celami są również: edukacja, propagowanie tradycji uniwersyteckich [7], honorowanie i przypominanie sylwetek wybitnych, głównie zmarłych lekarzy, honorowanie działań organizacyjnych, leczniczych i naukowych członków i osób zasłużonych dla środowiska lekarskiego przez wyróżnienia dyplomami i medalami Towarzystwa: medalem dr Aleksandra Augusta Kremera (1813-1880), prof. Juliana Nowaka (1865-1946), prof. Józefa Bogusza (1904-1993), prof. Marka Hieronima Sycha (1923-1997), a od 2013 r. z inicjatywą prezesa TLK – prof. Igora Gościńskiego - medalem *Medicus Laureatus* [8].

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie szczeni się, że jego siedziba „Dom Lekarski” uroczystie otwarty 5 marca 1905 r. jest unikatowym zabytkiem, perłą polskiego modernizmu, ze względu wnętrze i meble zaprojektowane przez Stanisława Wyspiańskiego. W 1945 roku budynek uległ częściowemu uszkodzeniu, w tym słynny witraż „Apollo spętany” przedstawiający system kopernikański. W 1950 r. Dom Towarzystwa został przejęty przez Akademię Medyczną im. Mikołaja Kopernika, utworzoną w miejsce Wydziału Lekarskiego UJ, i był użytkowany do 1991, tj. do oddania go prawowitemu właścicielowi [9]. Podczas użytkowania przez AM doszło do uszkodzenia gmachu i dewastacji wyposażenia, jednak w 1973 roku przeprowadzono prace konserwacyjne mebli a w latach 1980-1982 wykonano kompleksowe prace konserwatorskie, które doprowadziły do przywrócenia pierwotnego stanu budynku i walorów artystycznych. Tu należy dodać, że właściciel – Towarzystwo Lekarskie Krakowskie – w 1972 r. z własnych funduszy finansowało rekonstrukcję ww. witraża a do dnia dzisiejszego przeprowadza remonty i konserwację budynku, przy wsparciu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa kierowanego przez b. rektora UJ - prof. Franciszka Ziejkę.

Za zasługi nad odnową domu, renowacją, konserwacją i utrzymaniem w latach 1950-1990 zostali odznaczeni godnością członka honorowego TLK kolejni obecnie żyjący rektorzy Akademii Medycznej w Krakowie (w nawiasach lata pełnienia funkcji): Tadeusz Popiela (1972-81), Ryszard Gryglewski (1981-84), Tadeusz Cichocki (1987-90) i Andrzej Szczekliki (1990-93). TLK honorowało Rektorów, wychowanków naszej Uczelni, którzy w różnych warunkach politycznych mieli zawsze na uwadze dobro wspólne, czego dowodem była dbałość nie tylko o Uczelnię ale i o Dom Towarzystwa [10]. Dla TLK jest dużym wyróżnieniem, że wymieni Rektorzy, wybitni naukowcy i organizatorzy, wyrazili zgodę na przyjęcie najwyższego uznania - członkostwa honorowego - jakim może obdarzyć ich Towarzystwo.

Prof. zw. dr hab. med. Tadeusz Stanisław Popiela ur. w 1933 r. w Nowym Sączu, absolwent AM w Krakowie - 1955 r., znakomity chirurg i organizator, *dr honoris causa*

AM w Szczecinie, Wrocławiu i Warszawie, członek honorowy wielu towarzystw lekarskich polskich i zagranicznych, nauczyciel i promotor prac doktorskich (36 w tym 9 dr hab. i 5 prof.) jako Rektor zapisał się w historii Akademii Medycznej polityczną tolerancją i wieloma dokonaniem. Członek PAN i PAU oraz wielu towarzystw naukowych, posiadacz wielu odznaczeń i wyróżnień za działalność społeczną i naukową, szczególnie w zakresie chirurgii gastroenterologicznej, w tym raka żołądka, nadal jest cenionym i praktykującym chirurgiem.

Prof. zw. dr hab. med. Ryszard Jerzy Gryglewski ur. w 1932 r. w Wilnie, absolwent AM w Krakowie – 1955 r., uczeń i następca prof. Janusza Supniewskiego na stanowisku kierownika Katedry Farmakologii, wybitny farmakolog, współodkrywca z sir Johnem Vane'm prostacykliny, odkrywca działania hydrokortizonu na kaskadę kwasu arachidonowego, wielorodnikowego mechanizmu inaktywacji tlenu azotu i śródbłonkowego działania inhibitorów angiotensyny. *Dr honoris causa* Śląskiej AM, AM w Gdańsku, Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz NY Medical College i Uniwersytetów: Szent Györgi w Szeged, Semelweisza w Budapeszcie, we Lwowie i Grodnie. Był założycielem Jagiellonian Medical Research Centre, ponadto pełnił wiele funkcji na terenie międzynarodowym i Polski, jest członkiem honorowym Polskich Towarzystw: Kardiologicznego i Fizjologicznego oraz Towarzystw Farmakologicznych: Brytyjskiego i Węgierskiego.

Prof. zw. dr hab. med. Tadeusz Witośław Cichocki, ur. w 1936 r. w Będzinie, absolwent AM w Krakowie – 1960 r.. Od czasu studiów związany z Katedrą Histologii – kierownik Zakładu od 1971r., a od 1997 do przejścia na emeryturę w 2007 r. kierownik Katedry.

Wspaniały mówca i wykładowca, lubiany i szanowany przez studentów, laureat „*Pro Arte Docendi*” za działalność dydaktyczną. Był prodziekanem (1974-77) i dziekanem Wydziału Lekarskiego (1977-80) oraz rektorem AM (1987-90). Pełnił szereg funkcji społecznych, m.in. w MZ i PAN; jest członkiem International Board of Morphological Sciences. Działalność naukowa dotyczyła głównie wykazania wpływu cząsteczek „średniej wielkości” na układ odpornościowy w przebiegu mocznicy, wykorzystania mikroskopy prótonowej do opisu fizjologicznego i patologicznego procesu mineralizacji kości, wykrycia związku między mineralizacją a składem i strukturą macierzy kości oraz czynnikami wpływającymi na zmiany degeneracyjne homografów zastawek serca.

Prof. dr hab. med. Andrzej Tadeusz Szczekliki (ur. w 1938 r. w Krakowie- zmarł w 2010 r.), syn wybitnego internisty prof. Edwarda Szczekliki, absolwent AM w Krakowie – 1961 r., znakomity lekarz - specjalista chorób wewnętrznych (w latach 1995-2002 krajowy konsultant), naukowiec i humanista, który będąc rektorem AM w Krakowie sfinalizował w 1993 r. wieloletnie starania licznych lekarzy o powrót AM do Uniwersytetu Jagiellońskiego i został pierwszym prorektorem UJ ds. Collegium Medicum. Wybitny naukowiec z zakresu enzymologii, angiologii, alergii, szczególnie

astmy aspirynowej, wyróżniani licznymi nagrodami polskimi i zagranicznymi. Był promotorem 44 prac doktorskich i 16 dr habilitowanego. Członek PAU (wiceprezes od 2006 r.) i PAN oraz towarzystw zagranicznych: Royal College of Physicians (Londyn), American College of Physicians i Papieskiej Akademii Nauk (Watykan). Jest *dr. honoris causa* AM we Wrocławiu, Warszawie, Katowicach i Łodzi oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Fizyczną więzią TLK z UJ, szczególnie z Wydziałem Lekarskim, jest lokalizacja na parterze Domu Lekarskiego Muzeum Wydziału Lekarskiego oraz wynajem pomieszczeń dla placówek Uczelni, co zapewnia finanse na działalność statutową i na utrzymanie siedziby Towarzystwa.

Dobrze układa się współpraca TLK z bardzo licznymi regionalnymi specjalistycznymi towarzystwami lekarskimi działającymi w Krakowie oraz z Polską Akademią Umiejętności i Oddziałem Krakowskim Polskiej Akademii Nauk, szczególnie z Komisją Nauk Medycznych oraz z Komisją Historii i Filozofii Medycyny. Należy również podkreślić wieloletnią współpracę ze Stowarzyszeniem Absolwentów Wydziałów Medycznych UJ (SAWM UJ). Członkowie tych komisji, towarzystw naukowych i stowarzyszeń, obok pracowników Collegium Medicum UJ i innych krakowskich uczelni, wygłaszają rocznie ok. 70 - 80 referatów podczas 30-35 posiedzeń TLK.

Do szczególnej więzi TLK doszło ze Stowarzyszeniem Absolwentów Wydziałów Medycznych UJ [11,12], kontynuującego działalność Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Medycznej w Krakowie, po powrocie jej do Alma Mater w 1993 r..

Zebranie założycielskie Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Medycznej w Krakowie odbyło się dnia 16 maja 1963 r. a pierwszy zjazd naukowy i walne zebranie odbyło się 23 i 24 maja 1964 r. w ramach programu Jubileuszu 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wśród 67 członków założycieli odnajdujemy nazwiska wielu, którzy należeli do TLK a nawet piastowali funkcje prezesa (Józef Bogusz, Kazimierz Lejman, Zdzisław Przybyłkiewicz) lub byli wiceprezesami (Henryk Gaertner), i członkami Zarządu (Leon Cholewa). Również wielu szeregowych członków SAWM UJ było i jest członkami Towarzystwa. Łączność i współpraca wynika również z głównego miejsca działania obu instytucji jakim jest miasto Kraków. Nie chodzi tutaj tylko o przestrzeń, ale i o miejsce jakimi są pomieszczenia Uniwersytetu Jagiellońskiego, z których korzysta stale lub okazjonalnie Stowarzyszenie i TLK, oraz o Dom Lekarza, w którym odbywały się i odbywają wspólne imprezy: zebrania, sympozja i konferencje.

Towarzystwo i Stowarzyszenie łączą również wspólne cele, pierwszy, można stwierdzić, podstawowy, to integracja środowiska medycznego. Stowarzyszenie integruje wokół Alma Mater, odwołując się i opierając się na tradycjach krakowskiej szkoły i wspólnych studiach, starając się zainteresować absolwentów dzisiejszymi problemami Uczelni. Towarzystwo również stara się zintegrować lekarzy, podzielonych na szereg specjalności i będących członka-

mi różnych specjalistycznych towarzystw lekarskich, wokół spraw wspólnych – deontologicznych, etycznych, nauk podstawowych, diagnostyki medycznej, leczenia, historii medycyny i kultury. Do wspólnych działań kierownictwa TLK i SAWM UJ należy dodać samodzielną działalność „terenowych” Kół Towarzystwa i Oddziałów Stowarzyszenia, których aktywność związana jest i zależy od aktywności i poczucia interesu wspólnego członków, oraz, i to głównie, od aktywności liderów. Tu należy wymienić niedawno zmarłego Wojciecha Musiałę (1934 – 2012) z Kielc i b. ordynatora chorób wewnętrznych - Jerzego Biernata z Opola. Zarówno oni, jak i wielu innych, tworzy „rodzinę” absolwentów krakowskiego Wydziału Lekarskiego, którzy godnie reprezentują i „promują” Uczelnię na różnych stanowiskach pracy w Polsce i za jej granicami. TLK jest forum dla występów tych kolegów. Swe prace i przemyślenia przedstawiali m.in. ze Szwajcarii prof. Kazimierz Karwowski i prof. Ryszard Chrzanowski, ze Szwecji dr Paweł Mikułowski, a z Wielkiej Brytanii prof. Wojciech Falkowski i dr Kazimierz Nowak.

Do wybitnych członków, w okresie działalności obecnego prezesa TLK – prof. Igora Gościńskiego, który pełni tę funkcję od 2003 r., należy wymienić członków honorowych Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego, zasłużonych dla SAWM UJ: prof. Henryka Gaertnera i prof. Zdzisława Gajdę.

Prof. Henryk Gaertner, honorowy członek TLK, *Medicus Nobilis* (2008) i kawaler wielu odznaczeń państwowych i honorowych, lekarz humanista zasłużony na polu naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym, senior obchodzący w 2012 r. Jubileusz 90-lecia, były wiceprezes TLK i obecny członek Zarządu, którego Towarzystwo honorowało posiedzeniami z okazji 85- [13] i 90-lecia [14], był wiceprezesem SAWM UJ (1975-1984), członkiem Zarządu Głównego (1984-1989) i prezesem (1989-2003) a ponadto stworzył Oddział Krakowski Stowarzyszenia i był jego przewodniczącym (1974-1978). Z okazji Jubileuszu 90-lecia Prof. Gaertnera SAWM UJ wybił honorowy medal Jego imienia, którym został m.in. odznaczony dr Jerzy Biernat, w dniu 75. rocznicy urodzin (2013), zasłużony, były przewodniczący Koła w Opolu.

W „Pamiętniku XL-lecia (1963-2003) Stowarzyszenia Absolwentów Wydziałów Medycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego” Prof. Gaertner przedstawił działalność Stowarzyszenia, w tym okres swojej prezesury [15].

Prof. UJ Zdzisław Gajda, honorowy członek TLK, lekarz stomatolog, historyk medycyny, z zamiłowania i z pełnienia funkcji kierownika Katedry i Zakładu Historii Medycyny CM UJ (1983-2000), od 2003 r. prezes SAWM UJ również spaja omawiane instytucje - TLK i SAWM. Prof. Gajda był skarbnikiem TLK; nadal czynnie współpracuje w organizowaniu zebrań, a jest szczególnie zasłużony dla organizacji corocznych sympozjów „Ból i Cierpienie” (w 2014 r. odbyło się dwudzieste pierwsze) obejmujących swą tematyką problemy medyczne, psychologiczne i filozoficzne. Jest autorem wielu publikacji obejmujących swą tematyką historię medycyny i wielkich

lekarzy, w szczególności życie młodzieży medycznej Alma Mater w dawnych wiekach [16], książkę finansowaną przez TLK, i „życie” ul. Kopernika do czasów współczesnych [17].

Towarzystwo honorowało Prof. Gajdę organizując zebranie w 2010 r. poświęcone Jubileuszowi Jego 80-lecia i przez wspólne zebranie w 2013 r., poświęcone 50-leciu SAWM UJ w podczas którego otrzymał najwyższe wyróżnienie TLK – medal „*Medicus Laureatus*”.

Prof. Maria Rybakowa - pierwsza kobieta na stanowisku prezesa Towarzystwa w latach 1997-2003, członek honorowy TLK, *Medicus Nobilis*, pediatra-endokrynolog, zajmująca się głównie hormonem wzrostu i tyreologią dziecięcą, została również uhonorowana w 2014 r. podczas posiedzenia Jubileuszu 90-lecia Jej urodzin medalem *Medicus Laureatus*, ponadto medalem *Honoris Gratia* przyznany przez prezydenta M. Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego.

Dyplomy i medale *Medicus Laureatus* otrzymali ponadto emerytowani profesorzy Wydziału Lekarskiego CM UJ: Tadeusz Cichocki, Jacek Dubiel, Adam Miodoński, Kalina Kawecka-Jaszcz, Wiesław Pawlik i Andrzej Wysocki [18]. Wyróżnieni są powszechnie znani w środowisku lekarskim ze swej działalności akademickiej – dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej oraz zawodowej i społecznej, w tym z wieloletniego czynnego udziału w działalności TLK.

Towarzystwo podtrzymuje pamięć o wybitnych i zasłużonych lekarzach oraz pracownikach naukowych Wydziału Lekarskiego UJ jak i innych zasłużonych dla polskiej medycyny [19]. Specjalne zabrania i/lub publikacje poświęcono profesorom: Julianowi Aleksandrowiczowi (1908-1988), Marianowi Barczyńskiemu (1930-2006), Józefowi Boguszowi (1904-1993) [20,21,22], Zbigniewowi Chłapowi (ur.1927) [23], Józefowi Dietlowi (1804-1878), Zbigniewowi Garnuszeowskiemu (1917-1998) propagatorowi akupunktury jako metody leczenia, Stanisławowi Grochmalowi (1911-1995), Stanisławowi Jancyszyn-Spettowej (1902-1994), Kazimierzowi Janickiemu (1931-2001), Henrykowi Jordanowi (1842-1907) [24], Jerzemu Kaulberszowi (1891-1988), Józefowi Kocembie (1930-2008), Adamowi Kunickiemu (1903 - 1989), Janowi Karolowi Kostrzewskiemu (1915-2005), Józefowi Karolowi Kostrzewskiemu (1883-1959), Józefowi Kuśmierskiemu (1928-1998) [25], Stanisławowi Maziarskiemu (1873-1956) [26], Janowi Miodońskiemu (1902-1963) [27], Julianowi Ignacemu Nowakowi (1865-1946) [28], Józefowi Oetingerowi (1818-1895) [29], Janowi Władysławowi Piltzowi (1870-1930) [30], Janinie Sokołowskiej-Pituchowej (1915-2011), Markowi Hieronimowi Sychowi (1923-1997), docentem Janowi Wojciechowi Głowackiemu (1929-2009), Jerzemu Jedlińskiemu (1925 - 2004) i Jadwidze Miklaszewskiej (1912-1991) oraz doktorom Marianowi Czepko (1922-2006) [31], Józefowi Garbieniowi (1896-1954), Jerzemu Jamskiemu (1943-2007), Jerzemu Mrocze (1934 - 2004) [32], Zbigniewowi Wincentowiczowi (1926-2008) i Joannie Wurfel-Horzelowej (zm. 2007) oraz zakonnikowi, lekarzowi Ludwikowi

Perzynie (1742-1800).

Jubileuszowe posiedzenia, poza poświęconymi prof. Gajdzie, prof. Gaertnerowi [33, 34, 35] i prof. Marii Rybakowej, zorganizowano z okazji 80-lecia urodzin i 54-lecia pracy dr Witowi Radwańskiemu (1928-2012) w Nowym Targu [36] oraz Towarzystwu z okazji Jubileuszu 100 - ,135-, 140-lecia, zawsze z udziałem przedstawicieli Wydziału Lekarskiego [38, 39, 40, 41, 42]. Jubileuszowe posiedzenie poświęcono również Szpitalowi im. Józefa Babińskiego w Krakowie [43].

TLK promuje twórczość członków: literacką, artystyczną, jak również publikacje poświęcone wielkim Polakom i historii. W ostatnich latach była to: poezja Marcina Gołęba, fotografia (wystawa) i poezja Wojciecha Traczewskiego (1947-2005), grafika – portrety znanych lekarzy (wystawa) Tomasza Wiatra [44], grafika (wystawa) i poezja – Ryszarda Żaby; poezji Stanisława Wilkonja (1923 - 2012). książka Zdzisława Gajdy „O ulicy Kopernika w szczególności, o Wesołej w ogólności. Prawie wszystko.” [45], monografia „Park im. dra Henryka Jordana” Joanny Torowskiej, Eugeniusza Czubaka „W pogoni za przeznaczeniem. Od Krakowa do Bytomia. Wspomnienia lekarza.”, Marianny Florkowskiej „Radość dawania. Hanna Chrzanowska we wspomnieniach, listach, anegdotach”, Henryka Gaertnera „Albert Schweizer – życie, myśli i dzieło”, „W podróży” poezja Waldemara Hładkiego [46], Krzysztofa Kmiecica „Ekslibrysy Lekarzy”, Zdzisława Marka „Wspomnienia medyka sądowego” i „Błąd medyczny”, Jadwigi Miklaszewskiej „Po omacku. (Zapiski córki Eskulapa)”, Pawła Mikułowskiego „Śmiertelni Nieśmiertelni. Choroby i groby wielkich kompozytorów”, Barbary Morawskiej-Nowak „O dr Danucie Sadkowskiej”, Krystyny Rożnowskiej „Uleczyciel świat. O Julianie Aleksandrowiczu”, Zdzisława Jana Ryba „Lekarz na Rapa Nui”, Zdzisława J. Ryba i Stanisława Kłodzińskiego „Rytm śmierci”, Leona Żuławskiego „Oblężenie Limanowy czyli Rzeź Galicyjska 1846 wierszem i inne utwory”.

Specjalne zebranie poświęcono NSZZ „Solidarność” Krakowskiej Służbie Zdrowia w latach 1980-1989 i stanowi obecnemu Związkowi, którego działaczami i liderami byli pracownicy Uczelni i Państwowego Szpitala Klinicznego [47, 48, 49].

Cykl zebrań pt. „Błogosławiony Jan Paweł II i lekarze Krakowa” jest poświęcony różnym aspektom moralnym nauczania i działalności Papieża, który swym zachowaniem i nauczaniem wpływał na postawy lekarzy i chorych [50, 51]. Również coroczne sympozja „Ból i Cierpienie”, których TLK jest współorganizatorem, poświęcone są różnym aspektom bólów somatycznych i duchowych – cierpieniom, dotyczącym ludzi w różnych sytuacjach życiowych [52].

Większość zebrań „środowych” poświęcona była prezentowaniu szerokiego dorobku naukowego pracowników Wydziału Lekarskiego, przy czym wachlarz tematów jest bardzo rozległy co związane jest ze współpracą z licznymi towarzystwami specjalistycznymi i uczelniami krakowskimi. Niektóre zostały omówione w sprawozdaniach zamieszczanych w Przeglądzie Lekarskim [53], Biuletynie Okręgowej Izby Lekarskiej w

Krakowie [54, 55, 56, 57, 58] i w miesięczniku UJ „Alma Mater” [59].

TLK posiada Koła terenowe - w Chrzanowie, Gorlicach, Miechowie, Myślenicach, Nowym Sączu, Nowym Targu, Proszowicach, Suchej Beskidzkiej, Wadowicach i Zakopanem - prowadzące samodzielną działalność. Nie wszystkie kierowane są przez absolwentów UJ, jednak wszystkie przez powiązania zawodowe i towarzyskie propagują więź z UJ i tradycje Alma Mater. Działalność Kół skupia się głównie na szkołach zawodowych.

W publikacjach wychodzących z TLK omówiono „Zarys związków lwowsko-krakowskich w neurologii i neurochirurgii” [60] i „Wileńsko-krakowskie związki w neuroanatomii, neurologii, chirurgii i fizyce w XX wieku” [61] oraz „Polacy na studiach medycznych we Lwowie podczas drugiej wojny światowej” [62]. Publikacje te omawiają działalność wybitnych naukowców, profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie prowadzi działalność wydawniczą, ograniczoną możliwościami finansowymi, koncentrując się głównie na redagowaniu wydawnictw książkowych, rzadziej na całkowitym ich finansowaniu [63]. Dobrze układała się współpraca z redaktorami organu Towarzystwa - Przeglądem Lekarskim, którzy byli członkami Zarządu TLK.

Towarzystwo Lekarskie Krakowskie współpracuje z Okręgową Izbą Lekarską w Krakowie w organizacji wspólnych zebrań [64], oraz w zakresie pomocy lekarzom pochodzenia polskiego na Białorusi i Ukrainie [65, 66]. Lekarzom na Białorusi, Republice Czeskiej i Ukrainie przekazywane są nieodpłatnie wydawnictwa Przeglądu Lekarskiego (redaktor naczelny prof. Władysław Sułowicz) i Medycyny Praktycznej, dzięki uprzejmości redaktora naczelnego dr Piotra Gajewskiego. Przedstawiciele Towarzystwa uczestniczyli w II Kongresie Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie i I Kongresie Polonii Medycznej w Krakowie oraz konferencjach historycznych w Częstochowie organizowanych przez Towarzystwo Lekarskie Częstochowskie, I Kongresie Polskich Towarzystw Naukowych w Warszawie, obchodach stulecia założenia Gimnazjum Realnego im Juliusza Słowackiego w Orłowej (Republika Czeska) [67] i 20-lecia Stowarzyszenia Lekarzy Polskich we Lwowie [68, 69]. Reprezentowaliśmy na nich środowisko lekarskie krakowskie.

Byliśmy inicjatorami współpracy Akademii Medycznej i Grodzieńskiego Państwowego Instytutu Medycznego, sfinalizowanej podpisaniem umowy przez rektorów - profesorów: Popiełę i Garelikę.

Jak wynika ze skrótowo przedstawionej działalności, TLK codzienną pracą łączy się z Uniwersytetem Jagiellońskim na różnych polach aktywności i współpracy, reprezentując środowisko lekarskie krakowskie.

Piśmiennictwo

1. Bogusz J, Lejman K: W setną rocznicę Towarzystwa Lekarskiego (1866-1966). Krakowski Oddz. PTL, Kraków 1966: 1-26.
2. Gościński I, Kawecka-Jaszcz K, Pawlik W, Wiernikowski A: Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego. (W) Towarzystwa Naukowe w Polsce - dziedzictwo, kultura,

nauka, trwanie. PAN, Warszawa 2013; 1: 124-134.

3. Gościński I, Wiernikowski A: Regulamin Nagrody im. Prof. dr hab. Marka Sycha ustanowionej przez Towarzystwo Lekarskie Krakowskie. Galic Gaz Lek. 2008; 5/106: 53.
4. Gościński I, Skotnicki AB, Sułowicz W, Wiernikowski A: Działalność Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego w zakresie dokumentacji i systematycznego utrwalania pamięci o zbrodniach ludobójstwa w czasie II wojny światowej. a) (W) Towarzystwa Naukowe w Polsce - dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie. PAN, Warszawa 2013; 1: 135-140. b) Przegl Lek. 2013; 70: 227-228.
5. Wiernikowski A: 61-a rocznica wyzwolenia Obozu Auschwitz-Birkenau. a) Przegl Lek. 2006; 63: 714.
6. Gościński I, Wiernikowski A: Towarzystwo Lekarskie Krakowskie partnerem strategicznym Stowarzyszenia Absolwentów Wydziałów Medycznych UJ. Przegl Lek. 2013; 70: 774-777.
7. Cieplý S: Tradycja – współczesność- perspektywy Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego. Rozmowa z przewodniczącą TLK- prof. dr hab. med. Marią Rybakową. Biul Lek. 2004; 2/74: 45-48.
8. Gościński I: Medicus Laureatus. Alma Mater 2013; 160: 109.
9. Gościński I, Skotnicki A B (red.): Towarzystwo Lekarskie Krakowskie. Księga Jubileuszowa. KSW im. A. Frycza Modrzewskiego, Kraków 2006: 1-148.
10. Wiernikowski A: Dwudziesta rocznica odzyskania domu Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego. Galic Gaz Lek. 2011; 3/122: 59-61.
11. Gościński I, Wiernikowski A: Towarzystwo Lekarskie Krakowskie partnerem... (vide 6).
12. Schmidt-Pospuła DM: Spotkanie absolwentów. Alma Mater 2013; 160: 108.
13. Wiernikowski A: 85-lecie urodzin, 60-lecie działalności prof. dr hab. Henryka Gaertnera. Galic Gaz Lek. 2008; 2/103: 38.
14. Cieplý S: Jubileusz 90-lecia prof. Henryka Gaertnera. Galic Gaz Lek. 2009; 4/129: 43-45.
15. Gaertner H: Pamiętnik XL-lecia (1963-2003) Stowarzyszenia Absolwentów Wydziałów Medycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Fundacja dla UJ, SAWM UJ, Kraków 2003: 1-78.
16. Gajda Z: Życia młodości medycznej WM Krakowa. Zakł Hist Med. UJ, Kraków 1999; 1-130.
17. Wiernikowski A: O ulicy Kopernika prawie wszystko. Biul Lek. 2004; 7/89: 51-52.
18. Gościński I: Pamięci profesora Jana Miodońskiego. Alma Mater 2014; 98: 163-164.
19. Wiernikowski A: Pamięć o wielkich lekarzach – filozofach. Galic Gaz Lek. 2009; 2/109: 53-54.
20. Cieplý S (cis): W setną rocznicę urodzin. Józef Bogusz (1904-2004). Biul Lek. 2004; 2/74: 45-48.
21. Profesor Józef Bogusz – lekarz humanista. Folder wystawy. TLK, Kraków 2004: 1-24.
22. Wiernikowski A: Prof. dr hab. med. Józef Bogusz w 20 rocznicę śmierci (1904 – 1993). Galic Gaz Lek. 2013; 3/134: 84-85.
23. Wiernikowski A: W kręgu nauki i ludzkich nadziei. Galic Gaz Lek. 2009; 3/110: 73.
24. Wiernikowski A: O Henryku Jordanie i parku Jego imienia. Biul Lek. 2007; 3/98: 51.
25. Wiernikowski A: Pamięci Profesora Józefa Kuśmierskiego - radiologa i neuroradiologa doskonałego. Galic Gaz Lek. 2008; 2/103: 72.
26. Wiernikowski A: Bohaterowie tajnego nauczania. Galic Gaz Lek. 2008; 1/102: 51.
27. Gościński I: Pamięci profesora... (vide 18).
28. Kaczowska B: Julian Ignacy Nowak – zapomniany lekarz, a przecież nie tylko spiritus movens Domu TLK, także wybitny mikrobiolog, rektor UJ, premier II RP. Galic Gaz Lek. 2009; 2/109: 68-71.
29. Wiernikowski A: W TLK o wspólnocie kultury judeo-chrześcijańskiej. Biul Lek. 2006; 3/92: 48.
30. Gościński I, Moskala M: Jan Władysław Piltz (1870-1930). Wspomnienie. (W) Mózg i Psyche. W stulecie Katedry Psychiatrii i Neuropatologii w Uniwersytecie Jagiellońskim. Pokłosie Jubileuszowego Sympozjum pod red. J Bomby i M Pileckiego. Biblioteka Psychiatrii Polskiej, Kraków 2007; 9-16.
31. Wiernikowski A: Dr n. med. Marian Czepko. Biul Lek. 2006; 5/94: 79.
32. Wiernikowski A: Dr Jerzy Mrocza. Biul Lek. 2004; 7/89: 53-54.
33. Wiernikowski A: 85-lecie urodzin, 60-lecie działalności prof. dr hab. Henryka Gaertnera. Galic Gaz Lek. 2008; 2/103: 38.

34. **Cieplý S:** Jubileusz 90-lecia...(vide 14).
35. **Gościński I, Wiernikowski A, Jochymek-Krause B (red.):** Kronika Jubileuszu 90-lecia Profesora Henryka Gaertnera. TLK, Kraków 2013; 1-102.
36. **Treska M:** Honorowy ordynator chirurgii ogólnej. *Galic Gaz Lek.* 2008; 1/102: 28-30.
37. **Bogusz J, Lejman K:** W setną rocznicę...(vide 1).
38. 135 lat Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego. Wyd. TLK, Kraków 2003; 1-48.
39. **Bogusz J, Ciećkiewicz M, Hydzik A, Lejman K, Wójcik Z:** Krakowskie Towarzystwo Lekarskie w trzydziestolecie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Krakowski Oddz. PTL, Kraków 1975; 1-40.
40. **Gościński I, Skotnicki A B (red.):** Towarzystwo Lekarskie Krakowskie...(vide 9).
41. **Wiernikowski A:** Jubileusz 140-lecia Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego oraz 100-lecia Domu Lekarskiego. *Biul Lek.* 2006; 3/92: 17-18.
42. **Wiernikowski A:** Jubileusz 140-lecia Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego oraz 100-lecia Domu Lekarskiego. *Biul Lek.* 2006; 4/93: 26-27.
43. **Kowal A:** 90 lat Szpitala im. Józefa Babińskiego. *Galic Gaz Lek.* 2009; 1/108: 37-39.
44. **Wiatr T:** Historia medycyny Wiatrem ożywiona. Folder wystawy - 12 grudnia 2012 w Domu Tow. Lek. w Krakowie: 1-28.
45. **Gajda Z:** O ulicy Kopernika w szczególności, o Wesołej w ogólności. *Prawie wszystko.* Wyd. AA, Kraków 2006; 1-336.
46. **Cieplý S:** W podróży... *Galic Gaz Lek.* 2014; 2/139: 36-37.
47. **Rybakowa M, Szczeklik A, Ciećkiewicz J (red.):** NSZZ „Solidarność” Krakowskiej Służbie Zdrowia w latach 1980-1989. Wyd. Med. Kraków 2006; 1-186.
48. **Wiernikowski A:** NSZZ „Solidarność” Służby Zdrowia w Krakowie – historia i stan obecny. *Biul Lek.* 2006; 2/91: 46-47.
49. **Wiernikowski A:** W 25 rocznicę stanu wojennego. *Biul Lek.* 2006; 1/96: 26-27.
50. **Matuszczyk A:** Czy potrafimy Go naśladować? *Biul Lek.* 2005; 2/87: 47-48.
51. **Wiernikowski A:** Pamięci Jana Pawła II. *Biul. Lek.* 2004; 7/89: 52.
52. **Schmidt-Pospuła D, Gajda Z, Macheta A:** Jak złagodzić cierpienie? *Alma Mater* 2014; 99: 163-164.
53. **Wiernikowski A:** Towarzystwo Lekarskie Krakowskie 2004-2005. *Przegl Lek.* 2006; 63: 711-714.
54. **Wiernikowski A:** Przeszczepianie serca - wskazania, wyniki, problemy. *Biul Lek.* 2006; 5/94: 59.
55. **Wiernikowski A:** Zaburzenia ośrodkowe z perspektywy neurologa i psychiatry. *Galic Gaz Lek.* 2007; 4/99: 48-49.
56. **Wiernikowski A:** Pośmiertne badania obrazowe (tomografia komputerowa) wspierające klasyczną diagnozę sekcijną w medycynie sądowej. *Galic Gaz Lek.* 2009; 5/112: 68.
57. **Wiernikowski A:** Wybory w Towarzystwie Lekarskim Krakowskim. *Biul Lek.* 2007; 2/97: 24-25.
58. **Wiernikowski A:** Pamięć o wielkich lekarzach – filozofach. *Galic Gaz Lek.* 2009; 1/09: 53-54.
59. **Wiernikowski A:** Szkoła lwowska i jej wpływ na rozwój medycyny polskiej. *Alma Mater*, 2009/2010; 120/121: 156.
60. **Gościński I, Moskała M, Wiernikowski A:** Zarys związków lwowsko-krakowskich w neurologii i neurochirurgii. (W) Zawadowicz B (red): *Szkoła Lwowska i Wileńska - ich wpływ na rozwój medycyny polskiej.* Wyd. Tow. Lek. Częstochowskie, Częstochowa 2012: 71 - 90.
61. **Gościński I, Moskała M, Wiernikowski A, Zawiliński J:** Wileńsko-krakowskie związki w neuroanatomii, neurologii, chirurgii i fizyce w XX wieku. *Ibidem:* 269-288.
62. **Gościński I, Wysocki A, Wiernikowski A, Zawiliński J:** Polacy na studiach medycznych we Lwowie podczas drugiej wojny światowej. *Przegl Lek.* 2013; 70: 224-226.
63. **Sułowicz W, Gościński I, Wiernikowski A:** Działalność wydawnicza Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego. *Przegl. Lek.* 2014; 71, (w druku).
64. **Cieplý S:** Izba w Towarzystwie. *Galic Gaz Lek.* 2009; 3/110, 62-63.
65. **Wiernikowski A:** Krakowskie Spotkania Lekarskie. *Biul. Lek.* 2004; 1/77: 65.
66. **Gościński I, Wiernikowski A:** Współpraca Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego i Okręgowej Izby Lekarskiej w Krakowie z lekarzami z zagranicy, szczególnie pochodzenia polskiego. II Kongres Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie, 4-7 września 2008. PAU i Stow. „Wspólnota Polska”, Kraków 2010: 277-283.
67. **Wiernikowski A:** Opieka nad Białorusią i Ukrainą. *Galic Gaz Lek.* 2008; 6/107: 30.
68. **Wiernikowski A:** Obchody stulecia założenia Gimnazjum Realnego im. Juliusza Słowackiego w Orłowej. *Galic Gaz Lek.* 2009; 4/111: 56-57.
69. **Wiernikowski A:** Stowarzyszenie Lekarzy Polskich we Lwowie – 20 lat działalności. *Galic Gaz Lek.* 2011; 5/124: 58-59.